

Laurentina Langa och Adriano Hunguana gjorde lobolo först när dottern var ett år.

Foto: Johan Sävström

– Vi lever med dubbla identiteter

■ I Moçambique existerar gamla afrikanska seder och nyare europeiska traditioner sida vid sida. Ett exempel på det är brudpris och kyrkbröllop. Ur tidskriften Södra Afrika nr. 1 2010

NÄR DOTTERN FYLLDE ETT ÅR bestämde sig Adriano Hunguana och Laurentina Langa för att följa traditionen och genomföra lobolo. I södra Moçambique är lobolo en tradition som inte låter rucka på sig. Till och med landets första president Samora Machel tvingades ge upp planerna på att förbjuda seden som inte var förenligt med den socialistiska stat han ville konstruera: den var för djupt rotad bland folket.

Efter att Adriano och Laurentina meddelat släkten knåpade hennes familj ihop en gåvoluta åt Adriano. Paret var ute i god tid just för att kunna spara ihop till presenterna på listan.

Enligt traditionen var inte Adriano med när presenterna överlämnades, han kom först senare på kvällen när festen dragit igång. Tidigare på eftermiddagen hade en delegation av hans farbröder skött det praktiska. Sådan är seden som befäster att bröllopet förenar två familjer och inte två personer.

Laurentina var dock med hela dagen. När hon kläddes i gåvorna var en Adrianos kvinnliga släktingar med och gav råd som "att de här örhängena ska hjälpa dig att höra vad din make vill" eller "den här klockan ska hjälpa dig att få middagen klar i tid till din make".

– **JAG KÄNNER VARKEN ATT PAPPA** sålde mig eller att Adriano köpte mig. Jag fick se listan i förväg och vore den orim-

lig hade jag tvingat pappa att stryka saker. Den makten har jag. Däremot var det aldrig någon tvekan om lobolo. Mina fyra äldre systrar har gjort det och det var självklart att jag också skulle bli "lobolada", säger Laurentina Langa.

Likadant känner hennes make Adriano som dessutom är säker på att ettåriga dottern Jurica en dag kommer att bli lobolada. Han medger att det moderna Maputo förändrat människors liv i många avseenden men menar att gamla traditioner ändå kan leva kvar.

– Vi lever med dubbla identiteter sedan länge. Kyrkbröllop är ju något som kom med portugiserna och den katolska kyrkan. Lobolo är en sed betydligt äldre än så, säger Adriano Hunguana.

Graça Samo är koordinatör för kvinnoätverket Forum Mulher och en av de få öppett kritiska rösterna mot lobolo. Hon ser seden som en bytestransaktion som objektifierar kvinnan. I sitt arbete har hon kommit i kontakt med flera kvinnor som miss-handlats av maken men som inte kan återvända hem eftersom föräldrarna fått betalt för dottern.

– Det värsta är att många kvinnor inte förstår att lobolo innebär diskriminering och underkuvande av kvinnan som motverkar alla framsteg inom jämlikhet. Vi har fortfarande en lång väg att gå i Moçambique, suckar Samo.

JOHAN SÄVSTRÖM
Maputo